

Překladatel Martin Hilský oslavil osmdesátiny

Významný český překladatel z angličtiny a shakespearolog, emeritní profesor anglické literatury na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích Martin Hilský oslavil 8. dubna osmdesáté narozeniny. K nim mu chce tímto pogratulovat i plzeňské divadlo, v němž zanechal svoji významnou uměleckou stopu. Soubor plzeňské činohry mu totiž uvedl celkem sedm překladů, v pěti případech se jednalo o díla Williama Shakespeara. V roce 1978 režírovala Lída Engelová *Kennedyho děti* od Roberta Patricka, o čtyři roky později vytvořil Ota Ševčík legendární inscenaci Shafferova *Amadea*. Následovaly tři Shakespearovy tragédie v režii Jana Buriana: *Hamlet* (2001) s Viktorem Limrem v titulní roli, *Král Lear* (2004), jehož ztvárnil Pavel Pavlovský, a *Macbeth* (2011) s Martinem Stránským a Štěpánkou Křestanovou v rolích ústřední manželské dvojice. Juraj Deák pak režíroval komedii *Jak se vám líbí* (2013) a Filip Nuckolls *Sen noci svatojánské* (2016).

Zdeněk Janál

Jubileum Marie Grafnetterové

V dubnu oslavila krásné 90. narozeniny dlouholetá členka operety a muzikálu DJKT významná operetní pěvkyně Marie Grafnetterová. Plzeňská rodačka se po prvních zkušenostech v českobudějovickém a jihlavském divadle vrátila do svého rodného města, aby zde v roce 1960 nastoupila do operetního souboru. Záhy se projevil její vloh pro mladokomické role, díky svému přirozenému komediálnímu talentu a jevištnímu šarmu excelovala jako Adéla v *Netopýroví*, dcera bohatého Župana Arsena v *Cikánském baronovi*, komtesa Stázi v *Čardášové princezně*. Později s úspěchem ztvárňovala vážnější a vrstevnatější role zralých žen, ať už šlo o Hortensii v *Řeku Zorbovi*, nebo o titulní roli v Tylově a Trojanově *Paní Marjance, matce pluku*. Obzvláště výrazně se zapsala jako stará panna Eulálie Čubíková v prvním plzeňském uvedení muzikálu *Zvonokosy* (1987). I po odchodu do důchodu v souboru hostovala, naposledy jsme ji mohli vidět v inscenaci *Hello, Dolly!* (2015) v režii jejího syna, herce Tomáše Juříčky. Přejeme paní Grafnetterové vše nejlepší, hodně zdraví a elánu i do dalších let!

Vojtěch Frank

Před dvaceti lety nás opustil Oto Ševčík

Režisér a herec Oto Ševčík se narodil jako Otto Maxmilián Albert Schefczik 23. října 1931 v Karvině. Původem byl sudetský Němec, ale po válce roku 1945 s těžce nemocnými rodiči nemohl být odsunut do Německa, a tak zůstal v Českém Těšíně. Zde také nastoupil na gymnázium. Umělecky působil již jako student ve školních sborech a s ochotníky, v roce 1955 vystudoval činoherní režii na brněnské JAMU. V letech 1955–1960 režíroval v českém i německém souboru Vesnického divadla. V roce 1960 zakotvil na třicet let v Plzni (s výjimkou dvou sezón v Divadle S. K. Neumanna v Libni), z toho 16 sezón působil jako umělecký šéf činohry. Otakar Roubínek o něm v roce 1985 napsal: „Ota Ševčík jako umělecký šéf navázal na rozmyslné počínání Hofbauerova a Pistoriova, kteří osobitě modelovali poválečnou podobu plzeňské činohry. Jeho systematické doplňování souboru, ale především jeho profilové inscenace konkretizují a zviditelňují celkové snažení i úroveň. Ševčík usiluje o velké divadlo ve smyslu plnosti emocí, maximálního zážitku, ve smyslu využití všech dostupných technických možností. Má rád podívanou, nevyhýbá se okázalosti, ale nemá na mysli velké divadlo ve smyslu operního gesta.“ Ota Ševčík neinklinoval jen k jednomu žánru, v soupisu jeho režii najdeme tragédie, komedie, básnické texty, společenská témata. Konkrétně jmenujme alespoň inscenace velké klasiky: Goethova *Urfausta*, Ostrovského *Les*, Tolstého *Příběh koně* a *Vojnu a mír*, Sofoklova *Oidipa*, Tylovu *Lesní pannu* a *Trvdohlavou ženu*, Dostojevského *Zločin a trest* a *Idiota* (ve vlastní dramatizaci) a Shakespearovy dramatické (*Coriolanus*, *Othello*, *Král Lear*) i komediální (*Večer tříkrálový*, *Sen noci svatojánské*) klenoty, Shafferova *Amadea* nebo inscenace Čechova (*Ivanov*, *Višňový sad*). V pozdějších letech se do Plzně pravidelně vracel k soboru operetně-muzikálovému (*Noc v Benátkách*, *Ples v opeře*, *Uherská svatba*, *Země úsměvů*) a opernímu (*Attila*, *Undina*). Oto Ševčík zemřel v Praze 25. února 2003.

Zdeněk Janál

Za Ivem Pavelkou

V sobotu 21. ledna 2023 nás ve věku 85 let po delší nemoci opustil dlouholetý dirigent operety Ivo Pavelka. Po studii na pražské konzervatoři působil v Březnici jako učitel a později ředitel na lidové škole umění. V roce 1965 nastoupil do DJKT jako korepetitor operního souboru. Od roku 1976 do svého odchodu do důchodu v roce 1998 tu pak působil jako dirigent operety. Pod jeho hudebním vedením soubor nazkoušel padesát inscenací klasického operetního i muzikálového repertoáru. Vzpomeňme takové tituly jako *Muž z kraje La Mancha* (1978), *Řek Zorba* (1979), *Každý má svého Leona* (1982), *Limonádový Joe* (1990) anebo legendární inscenaci Petrova a Fischera muzikálu *Filosofská historie* v režii Miroslava Doutlíka (1990). Mimo to Ivo Pavelka nastudoval velkou řadu operetních premiér od *Mam'zelle Nitouche* přes *Perly panny Serafinky* až po *Frimlova Krále tuláků* a *Rose Marie*. Po svém odchodu do důchodu stál v čele Plzeňského smyčcového orchestru a od roku 1999 vedl poloprofesionální Plzeňské orchestrální sdružení. Právě na jeho působení zde vzpomíná koncertní mistryně orchestru Pavla Bohatá: „Byl vždy dirigentem i člověkem laskavým a trpělivým a dovedl z nás ‚amatérů‘ vykřesat ten nejlepší možný výkon. Pod jeho vedením úroveň orchestru nikdy neklesla, právě naopak. A to i přesto, že život mu často kladl do cesty těžké překážky. Ivo byl zkrátka muzikantem tělem i duší a dokázal toto nadšení přenést i na ostatní. V historii orchestru navždy zanechal nesmazatelnou stopu a vždy na něj budeme rádi a s úctou vzpomínat.“ Pan Ivo Pavelka zanechal v plzeňském kulturním životě nesmazatelnou stopu. Za svoji záslužnou a bohatou muzikantskou činnost obdržel roku 1973 Medaili Bedřicha Smetany, v osmdesátých letech pak získal Cenu literárního fondu.

Vojtěch Frank

Vendelín Budil

Dne 26. března jsme si připomněli 95 let od úmrtí velkého českého herce, režiséra, pedagoga, historika, autora odborné literatury Vendelína Budila, který se do historie plzeňského divadla zapsal jako jeho ředitel v letech 1889–1891, 1895–1900 a 1902–1912. Jeho nejdelší a nejvýznamnější ředitelská éra je spojena s otevřením Velkého divadla (tehdy Nového městského divadla), kdy Budil cílevědomě budoval činoherní, operní a baletní soubory. Tehdy se hrálo v průměru 348 představení v sezóně a celé jeho funkční období umělecky vyvrcholilo v sezóně 1910/1911 cyklem Smetanových oper a Fibichovou a Vrchlického trilogií *Hippodamie*. V letech 1888–1900 řídil vlastní velmi úspěšnou divadelní společnost. Pro ni nechal postavit v plzeňských městských sadech vlastní arénu Na Obcizně, v níž se 2. června 1888 konalo úvodní představení. V 90. letech 19. století byla jeho společnost nejlepším činoherním tělesem po Národním divadle v Praze. V Plzni je po něm pojmenována ulice nedaleko Palackého náměstí a náměstí v Liticích. Jeho jméno nese také Foyer ve Velkém divadle a odkazuje na něj i Průvod Vendelín, kterým Divadlo J. K. Tyla symbolicky zahajuje divadelní sezónu v Plzni a Plzeňském kraji. Účastníci v čele průvodu nesou trojrozměrnou podobiznu Vendelína Budila stylizovanou podle jeho nejslavnější role – Krále Leara. Tu nastudoval Budil jako herec celkem třikrát a jeho podobizna dodnes visí i v Shakespearově domě v anglickém Stratfordu. Budil zemřel v Plzni, pohřben je na Olšanských hřbitovech v Praze.

-md-